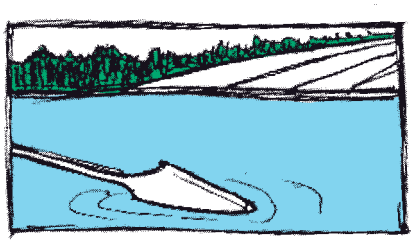
Impiön sukuviesti

Nro 13 • HELMIKUU 2024

Sinisenmustan
taivaan syvyydessä
äärettömän kaukaiset
tutkimattomat tähtitarhat

Jossakin suon takana
pakkanen paukuttaa
kuuran kuorruttamaa
palelevaa kelopuuta
erämaan hiiskumattomuutta
kipakkana pilkkoen

Pehmeän hangen kimmellyksessä
öisen kulkijan
varjoihin liukuva hahmo
Keltaisten silmien välähdys
häntä helmivanapolkua hipaisten

Yhtenä hetkenä
tähtimerkkien liikkumattomuus
peittyy sähköisenä väreilevään valoon
Huiskana taivaankantta pyyhkii
vihreinä säikeinä tanssivat
taivaanvalkeat

Ja kulkija
iskee keltaista silmäänsä
revontulien välistä
tuikkivalle pohjantähdelle

Satu Malinen

Kuva: Jari Romppainen

IMPIÖN SUKUVIESTI

Julkaisija Impiön Suku ry

Päätoimittaja Tarja Impiö
Mursuahontie 6
97765 Impiö
puh. 040 960 7097

Lehden toimikunta: Hallitus

Taitto: Printek, Keuruu

Painopaikka: Keuruun Laatupaino Oy
Otavantie 11
42700 Keuruu

Aineistot: Aineistot toivotaan toimitukseen PDF-, Word- tai JPG- tiedostoina ja osoitetaan vastaavalle toimittajalle. Toimitus pidättää oikeuden editoida/lyhentää tekstiä ja julkaista se joko yhdessä tai kahdessa osassa. Toimitus ei palauta julkaistavaksi lähetettyjä aineistoja eikä vastaa lähettäjän alkuperäistekstin mukaisista, mahdollisista asiavirheistä.

Irtonumero 5€ + postimaksu.
Irtonumeron voi tilata puheenjohtajalta tai sihteeriltä: impionsukuseura(at)gmail.com

www.impionsukury.

IMPIÖN SUKU ry:n hallitus:

Puheenjohtaja Tarja Impiö
puh. 040 960 7097
impionsukuseura(at)gmail.com

Sihteeri-rahastonhoitaja
Anna Nurmela

Varapuheenjohtaja
Marja-Liisa Piira

Hallitus: Pirjo Impiö
Sirpa Impiö
Virpi Impiö
Laila Kaikkonen
Matti Keränen
Tapio Sarajärvi
Leena Toppinen

Päätoimittajalta

Peilikirkkaaseen veteen heijastuu vastarannalla Vanhantalon siluetti väreineen kaikkineen. Usvan väistyttyä hiljalleen Saunajärven yltä näen yksinäisen kalastajan Kotilahdessa. Kotinimen Paavo kalastelee kaikessa rauhassa jakaen osan saaliistaan naapureille kotikylässään Impiössä. Taannoin kalastajia oli useampia. Minäkin muistan Matin, Viljon ja Urhon. Sinä muistanet heidät ja heitä edeltäneitä sukupolvia. Kalastaminen oli tärkeä elinkeino maanviljelyn ja karjanhoidon ohessa. Aiemmat sukupolvet olivat omavaraisia ja kekseliäitä eläen lähellä luontoa ”ihminen söi samoin kuin hengitti”. Kaikki ympärillä oli puhdasta ja luonnontilassa. Ihminen oli osa ympäröivää luontoa. Tänä päivänä matkaamme jopa kymmeniä kilometrejä ”sorviemme” ääreen näkemättä sitä, että kaikki on ihan lähellämme. Voisimmeko elää tässä ja nyt uskoen vahvasti maaseudun tulevaisuuteen henkisen ja fyysisen hyvinvointimme kehtona? Onhan maaseutu edelleen täynnä mahdollisuuksia eritoten näinä haastavina aikoina.

Nyt usva on poistunut kokonaan ja näen Vanhantalon ympärillä hyvin hoidetut pellot. Heinän on korjannut Lapinniemen Olli-isäntä eläinten rehuksi. Pääluku on kymmeniä lypsäviä ja nuorikarja sen lisänä. Vielä löytyy maauskoa ja hyvä niin. Me tarvitsemme joka päivä puhtaasti tuotettua ruokaa eri muodoissaan. Pieni maatilakin voi olla suuri. Hehtaarin kokoinen kotitila tuottaa hyvin suunniteltuna ja hoidettuna perheelle ravinnon, mikä on samalla parasta ympäristönhoitoa ja ekologisesti kestävää kehitystä sekä mielelle että ruumiille. Voisinko vielä palata juurilleni ja elää kaikesta tuosta?

Kädessäsi on Impiön sukuseuran hallituksen kokoama katsaus sukumme lähihistoriaan ja sen mielenkiintoisiin tapahtumiin. Suvun juuret ovat syvällä mullassa, josta nämäkin tarinat ovat saaneet aikojen saatossa alkunsa ja me olemme osa tuota mielenkiintoista sukupolvien ketjua. Haastan sinut jakamaan tätä rikasta ja rakasta historiaa kertomalla sukusi vanhoja tai uusia tarinoita, tapahtumia ja uutisia meidän kaikkien iloksemme seuraavassa sukulehdessä, joka ilmestynee ennen seuraavaa sukukokousta heinäkuussa 2025.

Nautinnollisia lukuhetkiä!
Impiössä 30.8.2023, Tarja

Impiön suku ry:n jäseneksi liittyminen

* 15 v. täyttänyt henkilö, joka kuuluu sukuun. Lisäksi jäseneksi voi liittyä myös sukuun kuulumaton Impiön suvusta kiinnostunut henkilö. Jäsenille jaetaan Impiön sukuviesti lehti ja jäsenet saavat alennuksen sukujuhlan osallistumismaksusta. Jäsenmaksu on 10€ vuodelta.Jäsenmaksu maksetaan sukukokouskausittain yhdessä erässä 30€. Sukukokouskausi on **2023–2025**, joka on peritty tammikuussa 2023 sukuseuran jäseniltä. **Kesken kauden liittyvä maksaa jäljellä olevista vuosista 10€/vuosi.**

*** jäsenmaksu vuosille 2026–2028 yhteensä 30,00 euroa**
*** jäsenmaksu tilille FI85 5744 7720 0418 91**
*** lisätietoja: www.impionsukury.**

Jäseneksi voi liittyä ilmoittamalla tiedot osoitteeseen: impionsukuseura@gmail.com.
Yhteystiedot: etunimi, sukunimi, s-postiosoite, katuosoite, postinumero ja -toimipaikka, puhelinnumero.
Facebookissa on keskusteluryhmä “Impiön suku ry”. Ryhmään voi liittyä myös sukuseuraan kuulumaton.
Toivomme erityisesti sukumme nuoria aikuisia liittymään sukuseuraan.

Jäsenyydellä mahdollistat sukuseuran toiminnan.

Kaarina ja Olli.

Oletko pelannut Padelia?

Viime syksynä ystäväpariskunta houkutteli meidät kokeilemaan Padelia. Jäimme heti ”koukkuun”. Padel on maailman nopeimmin kasvava mailapeli. Sitä pelataan 10m x 20m kokoisella kentällä, jota ympäröi lasista ja metalliverkosta valmistetut seinät. Pistelasku on kuten tenniksessä. Yksinkertaiset säännöt on mahdollista oppia nopeasti ja mailaa on lyhyen vartensa ansiosta helppo käsitellä eikä pelaaminen edellytä aikaisempaa mailapelikokemusta. Peliä pelataan nelinpelinä, joten sosiaalisuus, peliporukat ja erilaiset pelitapahtumat ovat olennainen osa pelikulttuuria. Mielestämme Padel on hauskaa ja koukuttavaa ajanvietettä, samalla sopivan haastavaa ja soveltuu lähes kaikille ikäryhmille. Parasta siinä on, että jokainen, joka osuu palloon, saa peliä aikaiseksi ja kuntoa kohoamaan. Padel yhdistääkin kuntoilun, mielenkiintoisen pelin ja sosiaalisuuden tavalla, johon hyvin harva urheilumuoto pystyy.

Pelaamme ystäväpariskunnan kanssa talvikaudella kerran viikossa ”perhepadelia”. Lisäksi Kaarinalla on naisporukkapeli ja Ollilla miesporukkapeli kerran viikossa. Kesäisin pelejä on satunnaisesti.

”On ollut kiva huomata, että uusi laji on mukava, mielenkiintoinen ja kuntoa kohottava ja siinä voi tälläkin iällä kehittyä pelin harrastajana.” Olemmekin kiitollisia Jokelaisen Teijalle ja Matulle padeliin houkuttelemisesta ja suosittelemme Padelia kaikenikäisille!! Kaarina (o.s. Impiö) ja Olli Myllyllä. ■

Laila Kaikkonen

Olli, Kaarina, Teija ja Matu.

Mifukon Kenian tiimi. Mukana myös Minna takana keskellä ja Mari takana viides oikealta. Edessä Mifukon päätuote afrikkalaista käsityöperinnettä edustava Kiondo kori. Kuva: Mifuko.

Sotkamosta Nairobiin

Sotkamolainen Jussi Impiö opiskeli Lapin yliopistossa teollista muotoilua ja valmistui v. 2001. Puoliso Minna Niemi löytyi Tampereelta. Minna oli valmistunut tekstiilitaiteiden maisteriksi Helsingissä. Pirkkalalaisen Minnan vanhemmat ovat kotoisin Nivalasta ja Vihannista.

Jussille tarjoutui mahdollisuus lähteä vetämään Nokian perusteilla olevaa tutkimuskeskusta Afrikkaan. Kesäkuussa v. 2008 kahden pienen lapsen perhe muutti Kenian Nairobiin. Vastassa oli täysin vieras maailma, vieraat ihmiset. Muuton syksyllä Eino täytti 5- ja Hilla 3-vuotta. Lapset aloittivat englanninkielisen koulun. Autolla kuljettiin koulumatkat ja koulupäivät olivat pitkiä. ”Alkuun tarvittiin paljon syliä”, Minna kertoi. Jouluun mennessä koulunkäynti ja leikit naapurin poikien kanssa englannin kielellä sujuivat jo hyvin. Ympäri vuorokauden vartioidussa aidatussa pihapiirissä oli kolme taloa. Uusi koti oli tilava monihuoneinen talo.

Edellisiltä asukkailta periytynyt taloudenhoitaja Ruth Kalondu asui perheineen läheisessä pienessä talossa. Pihapiirin toisella kulmalla asui perhe, jonka isä oli suomalainen. Perheen pojat Rene ja Kai eivät osanneet suomea. Suunnilleen samanikäiset pojat tulivat tärkeiksi lasten viihtymiselle. Alkuvaiheessa haastavaakin olemista piristivät sukulaisten ja ystävien vierailut. Iso ”täyden palvelun” talo tarjosi mahdollisuuden pitempiaikaisempaankin kyläilyyn.

Nokia

Nokia perusti tutkimuskeskuksen Afrikkaan, kun havaittiin, että suhteessa tulotasoon kalliit puhelimet möivät Afrikassa kovalla vauhdilla, ja saivat aikaan monenlaista positiivista talouden ja yhteiskunnan kehityksessä. Tutkimuskeskuksen tavoitteena oli selvittää, miten viestintäteknologialla voisi auttaa sosioekonomista kehitystä.

Nokian kaupallinen menestys Afrikassa näkyi Nairobin kaduilla mm. suurina valomainoksina. Tutkimuskeskus aloitti aivan alusta, kehittyen niin, että parhaimmillaan Nairobin tutkimuskeskuksessa oli 45 työntekijää ja muutamia satelliittitoimistoja eri puolilla Afrikkaa. Kaikki työntekijät, Jussia lukuun ottamatta, olivat afrikkalaisia, korkeasti koulutettuja nuoria lahjakkuuksia.

Vaikeuksiin joutunut Nokia lopetti Afrikan tutkimuskeskuksen osana laajaa toimintojen alasajoja.

Mifuko

Minnan opiskelukaveri Mari Martikainen tuli kylään. Paikallisella torilla vieraillessaan he ihastuivat artesaanien käsitöihin ja punontatyyliin. Syntyi ajatus yhdistää suomalainen muotoilu perinteiseen afrikkalaiseen käsityötaitoon ja samalla tarjota käsitöistä lisätoimeentuloa paikallisille pienviljelyn oheen. Käsitöistä saatu lisätulo on tullut entistä tärkeämmäksi, sillä ilmaston-

muutos on tehnyt sadosta riippuvaisesta toimeentulosta entistä epäluotettavampaa.

Ystävykset perustivat yrityksen Mifuko, se tarkoittaa swahiliksi taskua, sisältäen ajatuksen, että kaikkien taskut täyttyvät. Mifuko toimii reilun kaupan periaatteella. Taloudenhoitaja Ruth muutti kotikyläänsä Mavinduun noin kolmen tunnin ajomatkan päähän Nairobista. Ruht on seudun voimahahmo, hän alkoi organisoimaan käsitöiden valmistumista ja johtaa nykyisin Mifukon Afrikan tuotantoa.

Minna ja Mari jatkoivat Mifukon kehittämistä. Päätuotteeksi oli muodostunut käsityönä punotut korit. Osallistuminen kansainvälisille messuille ja nettikauppa avasivat maailmanmarkkinat. Tuotteita viedään noin 30 maahan. Päävientimaita ovat Saksa, Ranska ja Etelä-Korea. Mifukon tuotteiden valmistus työllistää nykyisin noin 1300 afrikkalaista käsityöläistä pääosin Keniassa, mutta myös Tansaniassa ja Ghanassa. Keniaan on myös perustettu tytäryhtiö Punonta. Minna ja Mari tekevät pari kertaa vuodessa kahden viikon matkan Keniaan. Etäyhteys Mifukon ja Afrikan välillä on päivittäistä.

Mifuko Trust on kansalaisjärjestö, joka haluaa vahvistaa kenialaisten naisten asemaa erilaisin hankkein ja lahjoituksin. Mifuko lahjoittaa toiminnastaan syntyneen laskennallisen hiilijalanjäljen Trustille, myös monet yhteistyökumppanit mm. ranskalainen muotitalo Chloe tekevät lahjoituksia.

Kotiin

Neljä vuotta oli asuttu Nairobin liepeillä Karenin alueella. Nokian lopetettua Afrikan tutkimuskeskuksen, tuli kotiinpaluun aika.

Asetuttiin Afrikan vuosina hankittuun taloon Porvoonjokisuun Hamarissa. Lapsille paluu oli uusi sopeutuminen vieraaseen koulumaailmaan. Kieli oli tuttu, mutta kavereilla oli outoja sanoja, puhuivat oudoista asioista. Nairobilainen koira Tonttu vartioi uskollisesti Hamarin kotia vielä kymmenkunta vuotta.

Jussi työskentelee nykyisin Aalto yliopistossa kestävän kehityksen johtajana. Suvun Simonniemen mökki Impiössä on ollut käyntipaikka Jussilla jo lapsuudesta saakka ja muille perheen jäsenillekin myöhemmin. Luonnon ystäville tutuksi ovat tulleet varsinkin Simojärven itäpuolen monipuolinen luonto sekä Korouoma ja Riisitunturi. ■

Teksti: Timo Impiö

Afrikan kodin kuistilla ennen Suomeen paluuta. Jussi, sylissä perheen kuopus Veikko, vieressä Eino, edessä Hilla ja oikealla Minna. Kuva: Avotakka/Miisa Kaartinen.

Impiön kylällä tänään

Vanhatalo Saunajärveltä kuvattuna.

> Impiönkankaan kota, joka toimii kylän kokoontumispaikkana. Valaistulatu kulkee kodan edustalta aina Simojärvelle saakka. Frisbee-golf-rata on saman valoladun varrella.

Oikaisua viime numeron Pitkän palon ja Kuolavaaran kuviin ja juttuun

Sivu 8. Pitkänpalon Heikin 60-vuotispäivän juhlijat. Korjauksia henkilöihin. Takarivissä Pirkon vieressä on Reeta Impiö (Kotiniemen Reeta) ei Törmäsen Anni. Antti Ihme, ei Anetjärvi. Tytöt vasemmalta Heikin ja Hilman takana: Kaarina Impiö, Sirpa Impiö, Vuokko Impiö, Irma Anetjärvi, Irene Ihme. Antin viimeinen auto oli Nissan Cedric.

Sivu 15. Kuva miehet vasemmalta. Onni Kortesalmi, Esko Mäntyjärvi, Jaakko Sääskilahti, Pekka Kumma, Antti Impiö, Ilmari Ihme.

Sukukirjan ylläpito

Ilmoitathan uudet tietosi ja tietojen muutokset Impiön suvun sukukirjaan.

Ilmoitukset sukututkija Kari Kuhalle osoitteeseen:

karikare54(at)gmail.com

Viimeaikaisia kokoontumisia

> *Sukutoimikunta kokoontui Karilassa Kari Impiön (ent. Mattila) kesäpaikassa 19.8.2023. Vasemmalla Anna Nurmela, Tapio Sarajärvi, Matti Keränen ja Leena Toppinen. Alhaalla oikealla Tarja Impiö, Sirpa Impiö, Laila Kaikkonen ja Marja-Liisa Piira.*

< *Sukukokous 9.7.2022 Ranuan Rauhanyhdistyksellä. Sihteerin tehtävää hoitaa Marja-Liisa Piira ja puheenjohtajana Tarja Impiö.*

< *Sukukokouksessa Ranuan Rauhanyhdistyksellä kesällä 2022.*

Impiön sukuseura 30-vuotta

Maisa Nuortin suullinen esitys Impiön suku ry:n sukujuhlassa 2022. Toimitus tehnyt pieniä muokkauksia kirjoitusasuun lukemisen helpottamiseksi.

TIMO IMPIÖ on kaivellut arkistoa Sulon Impiön kanssa ja muistelleet sukuseuran perustamisvaiheita.

Kevättalvella 1991 Sulo Impiö tunnusteli mielialoja Impiön sukuseuran perustamiseksi. Ajatus sai vastakaikua. Tunnettiin huolta, miten voimakkaana jatkunut muuttoliike vaikuttaa suvun yhteenkuuluvuuteen.

Huhtikuun kuudes päivä Mursuahon vanhaan pirttiin kokoontuivat alustavaan sukukokoukseen: Sulo Impiö, Vieno Impiö, Lauri Impiö, Erkki Impiö (Hirviaho), Paavo Impiö, Reijo Impiö, Matti Impiö (Uusi-Impiö) ja Kalle Impiö.

Ensimmäiseksi tehtäväksi sovittiin sukukokouksen suunnitteleminen. Suurehkojen järjestelyjen vuoksi sovittiin kesä 1992. Sukutoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Sulo Impiö, sihteeriksi Vuokko Gardemaister. Jäseniksi: Lauri Impiö, Erkki Sääskilahti (Erkki Impiön kutsumana), Tauno Impiö (Vuokko Gardemeisterin kutsumana), Yrjö Heikkilä asiantuntija-avuksi, Reijo Impiö ja Sakari Niemelä. Sovittiin, että tarvittaessa toimikunta kutsuu uusia jäseniä. Ensimmäisen kokouksen pitoajaksi sovittiin jo parin viikon päähän eli 20.4.1991. Kokouspaikkana oli SYP Ranuan konttori.

Toimikunta päätti, että ensimmäiseen sukukokoukseen lähetetään kutsukirjeet. Yrjö Heikkilältä pyydettiin sukuseuraan kuuluvien henkilöiden rajausta. Yrjön laatima henkilöluettelo alkoi Jaakko Heikinpojan s. 1817 ja Liisa Antintytär Saarijärven s. 1815 lapsista, jotka olivat neljättä polvea Impiö sukunimisistä. Eri sukuhaarojen edustajille lähetettäviä kirjeitä kertyi 150. Jaakko Impiö Oulusta hoiti kutsukirjesavotan. Kutsun allekirjoittajaksi valittiin Lauri Impiö ja kirjeen saajan toivottiin levittävän tietoa sukuhaaransa jäsenille.

Voimallinen liikkeellelähtö tuotti yllättävänkin hyvän tuloksen. Ensimmäiseen sukukokoukseen Ranuan yläasteelle kokoontui nelisen sataa Impiön sukuun kuuluvaa. Monilla täällä olevilla on omakohtaisia muistoja tuosta kokoontumisesta, josta muodostui Impiö suvun juhla. Sukujuhla- nimitys onkin muodostunut 2000-luvulla sukukokouksen yläotsikoksi. Sukujuhlan ohjelman runko on aikaa kestäen säilynyt samanlaisena, kuin tänäänkin.

Historiallinen tapahtuma oli Yrjö Heikkilän esitys Impiön suvusta, alkaen Hyttisestä 1686 jatkuen Impiön kantavanhemmista Pekka Antin poika Saarijärveen s. 1728 sittemmin Impiö ja puoliso Anna Ollintytär Rytinkiin s. 1732. Seinälle levitetty 11 metriä pitkä ”lakana” kertoi työn mittavuudesta.

Moni ehkä muistaa, että jumalanpalveluksessa saarnasi Aimo Hautamäki ja kanttorina toimi Heikki Rainio.

Sukuseura toimi avoimena yhdistyksenä. Seuran rekisteröintitarpeesta keskusteltiin useammassa sukukokouksessa. Rekisteröinnistä päätettiin v. 2007 kokouksessa. Siinä yhteydessä tuli määritellyksi jäsenyys ja jäsenmaksu. Sukuseuran säännöt tulivat viralliseksi. Ne mukailivat jo aikaisemmin esillä olleita sukuseuran mallisääntöjä.

Säännöissä määritellään, että sukuseuran tarkoituksena on selvittää suvun vaiheita ja historiaa, vaalia suvun perinteitä ja edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta suvun jäsenten keskuudessa sekä tehdä sukuseura ja sukututkimustyötä tunnetuksi ja muutenkin edistää kotiseututyötä.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi sukuseura mahdollisuuksien mukaan:

- -järjestää sukukokouksia, sukupäiviä, retkiä ja muita niihin verrattavia tilaisuuksia
- tukee sukua/sukuja koskevaa tutkimustoimintaa
- kerää ja arkistoi sukua/sukuja koskevaa tietoutta sekä jakaa tutkimus ja perinnetietoa
- harjoittaa seuran tarkoituksen toteuttamista edistävää julkaisutoimintaa.

Sukuseuran toiminta on kaikille tuttua. Voidaan kuitenkin näin kootusti katsoa toimintaa kolmikymmenvuotistaipaleella.

Suvun henkilöiden tallentaminen tietokoneohjelmaan aloitettiin jo alkuvaiheessa. Jukka Kokko ja Hannu Impiö tekivät vuorollaan talkoita asian eteen. Suuren työn on tehnyt Kari Kuha Tuula Kuhan avustamana keräämällä ja tallentamalla sukuluettelon nykyiseen muotoon ja myös paperiversiona luettavaksi. Kari on tehnyt tutkimustyötä myös suvun ensimmäisten sukupolvien henkilöistä.

Impiön sukuviesti lehden julkaisun

aloittaminen vuonna 2008 täyttää monia tavoitteita. Lehden sisällön tuottaminen tuo itsessään luon tutkimustoimintaa, perinne- ja kotiseututietoa. Lehteä arkistoidaan kansallisarkistoon, Oulun maakuntakirjastoon, Rovaniemen ja Ranuan kirjastoon. 12 ilmestynyttä numeroa sisältää kohtalaisen kirjan verran monipuolista tietoa Impiön suvusta ja sen asuinpiireistä.

Impiön suku ry:n kaikille avoimet kotisivut ovat luettavissa ympäri maailmaa. Facebook -ryhmä ”Impiönsukury” on kaikille avoin. Ryhmässä on 175 seuraajaa. Heistä alle puolet on sukuseuran jäseniä. Sitä kautta on tullut hiljakseen uusia jäseniä. Sukuseurassa on n.120 jäsentä. Keskustelu Facebook -ryhmässä suvun kesken on kuitenkin melko vähäistä, mutta sivuja seurataan melko paljon. Uusi postaus saa muutamassa päivässä toistasataa katsojaa.

Sukujuhla ja sukukokous ovat säilyneet, sanotaanko kohtuullisen elinvoimaisena, kautta seuran historian samalla reseptillä. Tulevat vuodet näyttävät, tarvitaanko kehittämistä aikojen muuttuessa. Toivottavasti hallitukseen saadaan edelleen eri sukuhaarojen edustajia. Näin seura voi laajemmin huomioida koko sukupiiriä.

Sukukokouksissa on ajoittain ollut pientä kursailua hallituspaikkojen täyttämisessä. Sekä muisti-, että arkistotiedot osoittavat kuitenkin kaikkien hallitusten toimineen innostuneesti ja vastuuntuntoisesti Impiön sukuseuran toiminnan eteen. ■

Vihkiryijyn historiaa Ranuan kirkossa

Ranualla asuva Elsa Kaikkonen ja Portimojärvellä asuva Rauha Kaarlejärvi oli mm. maatalousnaisissa. He tiesivät kertoa, että maatalousnaiset tilasivat Sisko Keräseltä Pekka Keräsen avustuksella tekemään vihkiryijyn (kuvassa alla). Ranuan kirkkoon. Maatalousnaiset luovuttivat tämän seurakunnalle vuonna 1960.

Sisko kutoi väävispuissa ja Pekka teki nukkakapulalla (kuvassa) nukkia. Molemmat tekivät nukan solminnan. Lointa sukkuloitiin kuvassa näkyvällä sukkulalla.
Aluksi he yhdessä laittoivat loimen ryijyä varten. Loimet pujotettiin kampaan, polkimilla vaihdettiin loimien paikkaa ja kammalla lyötiin. ■

Kuvat: Pirjo Impiö ja Matti Keränen

Sukkulat.

< Valmis ryijy Ranuan kirkossa.

Sanahaku

Sanahaku: Laila Kaikkonen

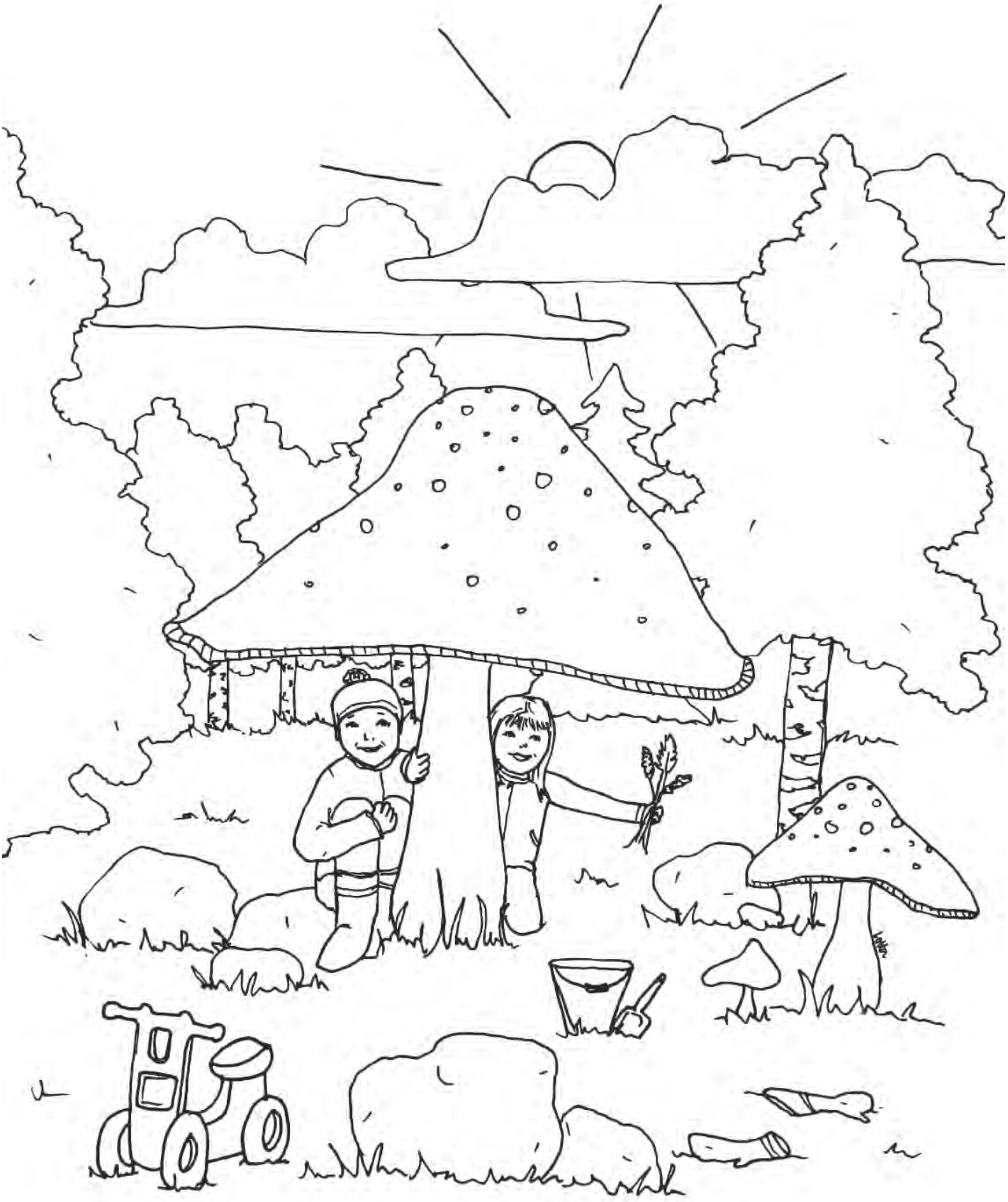
SANAHAKU: Sanat voivat olla vaaka- tai pystysuunnassa tai vinoittain ja sana voidaan lukea myös oikealta vasemmalle tai alhaalta ylöspäin.

I	M	P	I	Ö	A	S	D	T	Y	U	A	D	L	I	H	U	L
J	K	O	P	D	S	S	A	N	M	K	A	T	S	A	U	R	O
L	E	I	P	Ä	J	U	U	S	T	O	K	N	T	V	R	T	I
A	F	K	E	T	Y	Ö	N	E	M	V	A	U	C	O	B	Ö	L
S	G	K	H	A	D	K	U	I	N	V	B	O	I	J	V	M	A
D	R	I	I	T	K	A	L	A	K	E	N	T	T	Ä	H	A	S
N	E	E	H	U	I	K	N	V	O	O	V	T	Ä	N	X	Z	S
U	I	H	O	L	R	K	K	I	T	R	S	A	I	N	N	P	B
K	V	A	H	U	N	I	Y	I	H	A	C	I	M	P	P	O	T
I	R	S	A	M	U	J	K	U	H	A	S	R	A	N	U	S	U
R	Ä	T	U	M	V	H	K	K	E	T	R	V	O	I	R	T	I
E	J	T	S	U	O	K	S	A	U	N	A	J	Ä	R	V	I	L
T	O	R	R	S	I	O	H	I	L	J	O	T	Ö	M	P	T	K
P	M	E	U	U	T	T	A	M	L	A	P	U	Y	T	R	A	A
O	I	U	M	H	S	I	H	P	P	O	V	E	P	I	I	L	S
I	S	J	K	S	A	N	I	A	N	L	L	E	I	K	K	O	E
N	U	H	O	Ö	H	I	L	L	A	V	N	E	R	A	N	U	A
M	K	A	L	M	J	E	I	U	T	Ä	J	I	U	K	A	S	K
A	N	S	L	I	Ä	M	Ö	N	M	A	S	N	M	U	K	I	T
A	G	M	A	T	T	I	G	Ö	I	M	A	S	T	I	K	O	I

ALMA
HEIKKI
HILDA
HILLA
IMPIÖ
KALAKENTTÄ
KALAVERKKO
KIRNUVOI
KOTINIEMI
KUHA
LEIPÄJUUSTO
LOHI
MATTI
MUIKKU
MURSUAHO
NUOTTA
PENÄMÖ
POSTITALO
RANUA
SAUNAJÄRVI
SAVOTTA
SIMOJÄRVI
VENE

Lasten nurkka

Värityskuva: Lotta Karjalainen.

Penämön savotalla Vilho Sarajärven muistelemana

Vilho Sarajärvi kertoo ja Paavo Ilvesluoto haastattelee. Äänitteestä kirjannut Jorma Sarajärvi.

Penämön savottatoimet alkoivat sodan jälkeen syyspuolella v.1946. Hakattavat alueet (leimikot) sijoittuivat Simojärven Itäpuolelle Penämönjärven ja Korvajärven ympäristöön. Veitsiluoto Oy oli puiden ostajana ja hakkaajana ja Metsähallitus oli puiden myyjänä ja luovuttajana.

Iso ja laaja savotta

Penämön savotta kesti kaikkinensa noin neljätoista vuotta eli hakattiin sotakorvaus puita ns. Osaran aukoiksi (mainittakoon, että Suomen suurin Osaran aukko hakkuutyömaa oli vain muutaman kilometrin päässä Posion ja Pudasjärven rajan tuntumassa).

Penämön savotan keskuspaikka (pääpirtti) sijaitsi Papinniemessä Penämönjärven rannalla, jossa oli ns. teräväpää (Ukkoherra, kasööri, metänhiihtäjä (valvoja) ja mittamiehet). Papinniemessä oli myös miehistökämppä ja 20 hevosen tallirakennus. Sivukämppiä (numeroituja) sijaitsi: (Väliojalla 1. kämppä ja talli,) (Korvajokivarressa 7. kämppä tammikämppä), (Leiliojan ja Ison Leilammen välissä 2. kämppä ja talli.), (Palo-ojan ja Mustakummun ojan välissä 3. kämppä ja talli), (Honkivaarassa 4. kämppä), (Honkisuon laidalla 6. kämppä) (Pikku Leililammilla poroaitamaassa 5. kämppä ja talli). Muutamaa kämppää on siirrelty alkuperäisestä paikasta uuteen paikkaan, joten uusia kämppiä ei ole joka kohteeseen rakennettu.

Penämön savotan pomona (Ukkoherrana) toimi Katajamäki, kasöörinä Lassi Kurttio ja Heikki Puomio (taiteilija). Mittamiehinä. mm. Kalle Tauriainen, Veikko Kortesalmi ja Heikki Upola.

Pääkämpällä Papinniemessä oli kauppamakasiini, johon tavaran toimitti Väinö Koivisto ja välitti myös hyviä työhevosia Oulusta Kontiolta (ravivalmentajia nykyisin).

Penämön savotalla oli myös kokit ja kaikki savotan työntekijät kuuluivat ns. ruokaporukkaan. Olihan savotan väkimäärä suurimmillaan aina talvisin. Esim. hevosia oli talvisin noin 60 ajossa ja 60 hevosmiehen lisäksi jokaisella hevosmiehellä oli kaksi hakkuria mukana. Kun siihen lisätään ns. päiväläiset, joita oli kämppien huoltajat, varsiteille vedenajurit, varsiteiden multamiehet ja työnjohto, ukkoherra, kasöörit (tilintekijät), mittamiehet, palstanantajat, metänhiihtäjät (valvojat), kokit ja kokin apulaiset. Eli yhteensä talvisin savotalla oli yli 200 henkilöä töissä, joten ruokahuolto oli todella iso asia savotan hyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehtimista. Työ oli fyysistä, jossa tarvittiin huippuhyvää kuntoa.

Koivisto Väinö oli savotan ns. muonittaja eli hoiti ruokahuollossa tarvittavat tavarat ja myös hevosten jauhotarpeet ja muut tarpeet savotalle. Harri Kallio ja Onni Impiö toimivat savotan pääkämpällä Papinniemessä kaupan ”hoitajana”. Ruokaporukka muodostui yleensä yhden tai useamman kämpän miesvahvuudesta, ruokaporukan isännäksi valittiin joku kämpällä asuvista ja töitä tekevistä henkilöistä. Ruokaporukan isännän tehtävä oli vastuullinen, hänen oli huolehdittava, että aina tilinteko aikana oli myös pidätettävä aterioista, joita työntekijä oli syönyt, noin kahden viikon tilijakson välillä. Kasööri teki tilit.

Sodan jälkeisen jälleenrakennuskauden aikana Lapin lukuisilla suurilla savotoilla liikkui paljon ns. kulkumiehiä eli irrallista työvoimaa, joista osa vaihtoi työmaata hyvinkin tiheään tahtiin. Ruokaporukan isännän olikin edellä mainitusta syystä oltava kulkumiesten kanssa tarkkana, jotta ruokaporukan saatavat tulivat aina maksettua.

Mutta se sanottakoon korostetusti, että vaikka liikkeellä oli suuret määrät tuhansia henkilöitä parhaimmillaan Lapin savotoilla 50- luvulla oli yli kymmenentuhatta (10000) työntekijää vuosittain metsätöissä, niin rehellisyys kaikesta vaatimattomuudesta huolimatta ns. kulkumiesten keskuudessa oli fakta. Ja jos kaveri jostain syystä ei saanut ruokaporukkaa maksettua, niin kaverit keräsivät

/ 20.05.1903 Kaleva no 115

Tukki-
työmiehet
huom.!

Pitempiaikuista työtä saapi nyt heti noin 100 miestä Simossa sekä kewään tullen 600 miestä tukinlaskussa Simojoella ja sen latwoilla. Lähempiä tietoja saapi Simossa Wasankarin sahalla, Simojärwellä Sääskilahden talossa sekä konttorissamme Oulussa.

Kalonen ångsågs aktiebolag

Kari Kuhan kokoelmista.

rahat ja maksoivat heikomman kaverin maksut. Väärinkäytöksiä sattui erittäin harvoin.

Kortinpeluu rahasta (pikku kilinä) kämpillä pakkasi olemaan joillekin ns. himopelaajille ongelma. Kämppälaki kielsi rahasta pelaamisen, mutta aina ei valvonta yltänyt joka kämpälle.

Savotta pyörii

Talvileimikon pinotavara eli pölli oli hakattu edellisenä kesäkautena palstalle ristikoihin, tukkikokoiset järeät rungot oli jätetty pystyyn talvihakkuuta odottamaan.

Penämön talvisavotta aloitettiin lumien ja pakkasten jäädytettyä maat niin,

Impiön Kalle Mursuahosta savotalla.

että hevosella pääsi kulkemaan. Yleensä joulukuulla oli jo sopivat kelit. Sitä ennen savotalla oli jo tehty paljon alustavia töitä, esim. varsitiet oli saatava valmiiksi ennen kuin ajomiehet tulevat savotalle.

Varsiteiden kunnostaminen ajokuntoon ei ollut mikään pikku juttu. Varsitien alusta oli kuokittava tasaiseksi, muun muassa kannot ja kivet tuli poistaa. Pakkasten tultua tie oli vesitettävä. Savotalla olivat vedenajurit (vesihevoset), jotka huolehtivat siitä, että varsitein raiteet olivat aina liukkaalla jäällä. Vesi varsitielle oli ajettava yöllä ja sen tuli olla aamulla jäässä, kun ensimmäiset kuormat tulivat lanssiin. Lisäksi oli varsitien suuntaisesti kunnostettava ns. paluutie, jota pitkin hevoset palasivat lanssista metsään päin.

Talvisavotassa hevosmiehellä oli mukana kaksi hakkuria, jotka olivat hevosmiehen palkkalistoilla. Pinotavaran eli pöllinteon hakkuun aikana tukkipuut oli jätetty pystyyn ja ne nyt talvisavotan aikana kaadettiin ja ajettiin, joko Penämönjärven tai Korvajärven jäälle yksinkertaisiin ns. lavereihin, jossa ne olivat helppo mitata. Tukin latvat piti olla samaan suuntaan ja tukin päät tasakkain, olihan siinä hevosmiehellä kankeaminen, kun yleensä yksin purki kuorman jäälanssilla.

Hakkurit kaatoivat tukkipuita metsäpäässä palstalla sillä aikaa, kun hevosmies vei kuorman lanssiin. Hevosmiehen tullessa metsään palstalle yleensä toinen hakkureista alkoi kuorman tekoon hevosmiehelle kaveriksi. Tarvittaessa kummatkin hakkurit olivat kuorman teossa, varsinkin kuorman teon loppuvaiheessa, kun tukkeja piti vetää köysillä ylös kuorman noustessa.

Pinotavara eli pöllit, jotka oli edellisenä kesänä tehty ristikoille, olivat myös parkattu ja ns. nokkatavara (tukin latvat, ei parkattu) ajettiin ja tehtiin pinot järven rannalle maalle.

Jäätielle palstatieltä raskaan kuorman kanssa tulo oli aina oma ”taiteen” lajinsa, se ei saanut epäonnistua tai siitä tulisi sellainen työmaa, että siihen ei vapaaehtoisesti hevosmies halunnut joutua. Jäätiellä ajaminen oli myös tarkoin ennakoitava. Oli tunnettava hevosen voimavarat epätasaisessa maastossa. Jos oli pitkä vastamaasto edessä, hevosen oli annettava levätä myötäsen puolella, jotta jaksoi vetää yhtä mittaa vastamäen päälle. Vastamäkeen raskaan kuorman kanssa ei ollut hyvä pysähtyä. sillä liikkeelle lähteminen ei välttämättä ollut helppo tehtävä. Jyrkkien ja pitkien myötämäkien kohdalla ns. multamiehet heittivät raiteille joko hienoa multaa tai moreenipitoista multaa riippuen rekirautojen pehmeydestä. Multamiesten oli tunnettava joka hevosmiehen rekirautojen koostumus. Hevosen nopeus laukata ja ohjata samalla raskasta kuormaa edellä mainituissa pitkissä ja jyrkähköissä myötämäissä oli pitkälle myös hevosmiehen taidoista kiinni.

Esim. Palovaarassa oli pitkä myötämäki varsitiellä ja vauhti kiihtyi aina vähän liiaksi asti. Varsitiellä myötämäen loppupäähän oli tehty levennys ikään kuin ohituskaista, kun raskaalla kuormalla tullaan myötämäki alas. Muutaman kerran oli käynyt niin, että oli pitänyt ohjata hevonen kuormineen ohituskaistalle lepäämään. Hevosmiehen oli varmistuttava myötämäen päällä, että ei lähde mäkeen ennen kuin edellä oleva hevonen oli päässyt kuormineen varmasti mäen onnellisesti menemään tasaiselle tielle.

Koiviston kauppaliike välitti hevosia, jotka tulivat Oulusta Kontion talleilta. Ne olivat olleet pääsääntöisesti hyviä ja nuoria työhevosia, ei mitään koneja. Moottorisahat tulivat Penämön savotalle 50-luvun alkuvuosina. Ne olivat raskaita ja vielä epävarmoja ja sen vuoksi vielä pitkälle 50-luvun lopulle käytettiin tukin katkonnassa justeeriä ja pokasahaa ja jonkin verran myös pukkuria (yhden miehen justeeri). Ensimmäiset traktorit ilmestyivät Penämön savotalle 50-luvun loppupuolella, ensi alkuun välilanssiajoon.

Posiontie Impiön tienhaarasta Posiolle valmistui v.1948. Posion tieltä Viidanvaaralta tie Penämönjärvelle Papinniemeen valmistui Veitsiluoto Oy.n tekemänä v. 1950. Savotalle kuljettiin Posion tien kautta tai Impiöstä hevostietä Impiöjärven ja Perälän kautta. ■

Rekien historiaa

Pajureki

Pajureen keulan yläosassa on kulkusuunnassa poikittain ylimpänä keulapaju ja tätä alempana seuraa lumilauta. Muita reen osia on jalakset, kaplaat, linkut (kutsuttiin myös saverikoksi) ja rautalanka, joka piti keulan kasassa sekä ylhäällä. Reessä oli pohjalaudat, jonka päälle pystyi laittamaan esimerkiksi heinähäkin tai laitalavan. Laitalavaa käytettiin usein esim. sonnan ajossa pellolle.

Heinää ajaessa reen päälle laitettiin siis heinähäkki, joka oli kiinnitetty rekeen köysillä. Häkkejä oli Nikkilässä kahta kokoa, 300 kilon ja 500 kilon kokoisia. Luonnonniityiltä heinää ajettaessa Jorma muistaa keskustelun, että Nikkilässä oli käytetty 300 kilon häkkejä.

Heinähäkkejä oli rakenteeltaan erilaisia. Nikkilässä käytetyssä heinähäkissä oli kehikko, jossa oli noin 15 senttimetrin välein koivuriuista tehdyt pystypuut häkin laitoina, korkeutta oli noin 1,5 m. Heinähäkkejä saatettiin tehdä myös laudasta, mutta Nikkilässä oli käytössä perinteisellä tavalla tehty avonaisempi heinähäkki. Kyseiset heinähäkit ovat aikoinaan sahattu haloiksi.

Heinäkuormat purettiin latoon. Ladon seinässä oli lunkka, jonka viereen reki ajettiin niin, että heinähäkki oli lunkan kohdalla. Tämän jälkeen häkki rekineen käännettiin kangen avulla kyljelleen, näin heinän ottaminen häkistä ja siirtäminen latoon oli helppoa hangon avulla.

Pajureen monikäyttöisyys tuli ilmi myös sota-aikana.

Marraskuussa 1939 yksi sodan koskettuksista Nikkilään oli hevosen luovuttaminen talvisotaan. Hevosen ja hyväkuntoisen pajureen lisäksi luovutuksen mukana piti olla kahdet varaaisat, lapio, kirves, kaksi nippua pankkoköyttä sekä rautakanki. Lisäksi mukana piti olla hevoselle jauhoja ja heiniä viikoksi. Pajurekeä on käytetty rintamalla tarvikkeiden kuljettamisen lisäksi myös kaatuneiden siirtämiseen.

Hevosen palattua Nikkilään huhtikuussa 1940 lähes kaikki varusteet olivat jääneet armeijan varastolle. Hevonen palautettiin pelkkien valjaiden sekä kavioon poltetun tuntomerkin kera. Puuttuneista varusteista on maksettu nimellinen korvaus.

Parireki

Parireen etureessä on keulapaju ja sen alla seuraavana lumilauta. Tässäkin keula pidetään kurssissa rautalankojen avulla. Kaustat nousevat jalaksista etupankkoon. Kaustojen etuosan kohdalla jalaksiin kiinnitettyinä löytyy linkut, joihin aisat tulevat kiinni.

Pankkoja oli kahdenlaisia; pyöröpankko ja normaali etupankko. Mikäli kyseessä oli ns. normaali etupankko, tulivat kaustat näissä suoraan pankosta läpi. Pyöröpankossa kaustat taas kiinnitettiin pankkoon läpipulttaamalla. Pankossa oli köysikoukut puukuorman kiinnittämiseen. Etupankon takapuolella oleviin hiloihin oli kiinnitetty kettingit, jotka kulkivat ristiin ja kiinnittivät takareen eturekeen. Pankon alapuolella jalaksen ja pankon välissä oli ketara.

Jalaksen alla oli rekiraudat. Jalaksen ja rekiraudan välissä oli terva, joka esti veden pääsyä tähän väliin. Mahdollisen veden päästyä tähän väliin se jäätyi, ja jäädyttyään vesi saattoi ponnistaa rekirautaan kuprua ja tämä taas hidasti sekä haittasi reen luistoa.

Takareen etummaisena osana on paikat kettinkien kiinnitykselle, joihin etureeltä tulevat kettingit kiinnitetään. Takareen keulassa ei ole keulapajua, vaan takareen keula on selkeästi matalampi kuin etureen ja keulassa on vain lumilauta. Takareessä ei ole pyöröpankkoa ja kaustat tulivat suoraan pankosta läpi. Takareen pankossa oli myös koukut köysien kiinnitykselle. Takareen ja etureen pankoissa on kolme reikää janttaralle, janttaraa siirreltiin kuorman tekemisen edetessä.

Tukkikuorman tekeminen:

Alimpaan puukerrokseen pankon päälle sopi noin kolme-neljä keskikokoista tukkia ja tämän jälkeen kuormaa alettiin levittämään. Köysien varaan toiseen tukkikerrokseen asetettiin ensimmäisenä samankokoiset ”riipat” kuorman laidoille, hieman leveämmälle kuin aiemman kerroksen kuorma levittämään kuormaa. Nämä kiinnitettiin köydellä, jonka jälkeen kerros ladottiin täyteen puita.

Seuraavaan kerrokseen laitettiin taas ensimmäisenä riipat ja levitettiin kuormaa. Näin jatkettiin, kunnes kuorman yläosaa kohden kuorma lähti kapenemaan. Yhteen kuormaan mahtui noin 30–40 keskikokoista tukkia. Suhdetta tähän antaa se, että kuorma saattoi painaa jopa 6000 kg hevosen painaessa 500–700 kg.

Yhden tukkikuorman sitomiseen tarvittiin etureelle kaksi noin 15–20 metrin mittaista köyttä. Sama määrä köysiä tarvittiin takareelle ja lisäksi kuorman päälle vetoköydet (tukki vedettiin köysillä ns. kaljuja pitkin kuorman päälle) etu- ja takarekeen, eli yhteensä tarvittiin vähintään kuusi kappaletta köysiä, joiden yhteispituus saattoi olla noin 100 m.

Tukkikuorman ajaminen:

Jäätiellä kuormat ja reet huilasivat hyvin. Liikkeelle lähteminen ja siirtyminen palstatieltä jäätielle olivat puukuorman kuljettamisen vaikeimmat vaiheet. Hevosmiehen piti olla ammattimies tullakseen oikeassa kulmassa palstatieltä jäätielle ja pitääkseen kuorman liikkeessä. Tällaisen puukuorman pysähdyttyä jäätien ja palstatien reunaan oli aina iso työmaa saada taas kuorma eteenpäin liikenteeseen ja jäätielle. Sama ongelma oli myös mikäli kuorma sattui pysähtymään jäätiellä

Pajureki.

Parireki.

vastamäkeen. Tämän takia hevoset pyrittiinkin pysäyttämään ja levähdyttämään mahdollisen myötämäen päällä ennen vastamäkeä, että hevonen jaksaisi taas seuraavan vastamäen päälle asti.

Hevosmiehiä ja hevosia oli monenlaisia. Vilho oli kertonut, kuinka esimerkiksi osalla hevosista oli pysähtynyt kuorma vastamäkeen. Tässä tilanteessa osa hevosista osasi irrottaa kuorman ja osa ei. Vilho kertoi useammankin kerran joutuneensa vedättämään omalla hevosellaan kuorman mäen päälle (oli ollut hyvä hevonen kuorman irrottamiseen ja liikkeelle saamiseen, joka on tekniikkalaji) Näissä tilanteissa jäiseen tiehen jouduttiin lyömään valmiit kolot hevosen askelluksen mukaan. Näin varmistettiin, että hevonen pystyy varmasti ponnistamaan eikä mahdollisesti mene silmilleen ja loukkaa itseään. Uudetkaan kengät eivät välttämättä taanneet pitoa jäätiellä tällaisessa tilanteessa.

Kuormattua rekeä vedettäessä oli myös muita huomioitavia asioita. Esimerkiksi Penämön savotalla järvelle pitkää myötämäkiä laskiessa hevonen ei enää pystynyt pidättämään kuormaa, kun kuorma painoi niin kovasti eteenpäin. Tässä vaiheessa mukaan tulivat multamiehet, jotka laittoivat multaa jään päälle jarruttaakseen kuorman kulkua. Myös rekirautoja oli olemassa ainakin kahdenlaisia, oli pehmeitä ja kovia. Multamiehen piti olla myös ammattimies. Hänen piti tietää, kenen hevonen tulee ja minkälaiset raudat sillä on, multaa laitettiin aina tämän mukaan.

Toisaalta kuorman vetäminen tasaisella järven jäälläkään ei ollut helppoa hevoselle, koska täällä hevonen ei päässyt levähtämään ollenkaan. Sopivassa myötäja vastamäen vaihtelussa hevonen pääsi lepäämään myötämäessä, mutta tasaisella järvenjäällä tätä mahdollisuutta ei ollut.

Vahingoiltakaan ei vältytty, vaikka niitä yritettiin välttää. Palstateillä oli myös jyrkkiä mäkiä, ja nämä eivät olleet jääteitä vaan lumiteitä. Penämöllä esimerkiksi jyrkillä palstateillä käytettiin vauluja. Tämä tapahtui niin, että takareen pankkoköyteen punottiin rautalankaa ja vaulu laitettiin takareen jalaksien eli ketarien ympärille. Tämä jarrutti vauhtia palstateiden alamäissä, joissa oli lunta. Jääteillä vauluja ei voitu käyttää, koska mikäli ne olisi otettu käyttöön kovavauhtisen jäätien alamäessä raskaan kuorman alle, niin tämä olisi särkenyt reen jalakset. Siksi jääteillä käytettiinkin aiemmin mainittua multaa.

Sodan jälkeen hevosmiehet, hevoset ja rekipari olivat ratkaisevassa osassa, kun Suomen hyvinvointivaltion perustaa rakennettiin. Suomen suurin hakkuualue, Osaran aukio, 20 000 hehtaaria hakattua metsälle uudistettua aluetta on myös Ranuan rajan pinnassa. Osaran hakkuussa oli mukana myös traktoreita sekä moottorisahat alkoivat yleistymään tämän hakkuun aikana.

Lyhyempää, 2 metrin pölliä ajaessa, etureen ja takareen pankkojen päälle laitettiin rekka, joka mahdollisti myös tämän mittaisen puutavaran kuljettamisen. Rekkoja oli kahden kokoisia, kahden ja kolmen varvin rekkoja. Tämä tarkoitti sitä, kuinka monta peräkkäistä pöllipinoa rekan päälle kuormaan mahtui. Kahden varvin rekkaan sopi siis kaksi perättäistä kahden metrin pöllipinoa, kun taas kolmen varvin rekkaan mahtui kolme perättäistä pöllipinoa. Pöllipinon pituus oli kolmen varvin rekassa siis yhteensä 6-7 metriä. Pidempää rekkaa pystyi käyttämään vain parhaimmilla sensseillä, maastossa kuormia kerätessä ei voinut käyttää liian isoja rekkoja.

Rekipari oli standardi mitoilla tehty ja jalasten väli oli 61 cm jalaksen leveyden ollessa 4,5 tuumaa. Kuormat lastattiin etupainoiseksi tyvipäiden tullessa pääsääntöisesti etupankolle.

Varsiteillä kulku oli kahteen suuntaan, oli meno ja paluutie. Multamiehen tehtävä oli myös mullan heittäminen jäätielle, kun hevonen oli tulossa kuorman kanssa mäkeen, mutta myös varmistaminen, että edellinen hevonen oli jo mennyt mäen alas asti ja oli turvallisesti tasaisella jäätiellä menossa. Tässä vaiheessa multamies antoi merkin kuorman kanssa odottavalle hevoselle, että nyt saa tulla mäkeen.

Timo Impiö kertoi, että hänen isänsä oli joutunut mäessä varsitieltä ”ulos ajoon” kuorman kanssa ja hevonen oli jäänyt poikittain jäätielle kuorman pysähdyttyä. Multamies oli jo ehtinyt löysätä seuraavan hevosen mäkeen kuormineen. Kalle nopeana miehenä sivalsi puukolla hevosen längistä rinnusremmin poikki ja sai hevosen pelastettua varmalta päälle ajolta.

Pikkureki

Tämän reen tarina liittyy kauppamakasiiniin, jota noin 9–10 vuotias Jorma ja 8-9 vuotias Tarmo olivat purkamassa. Purkamisen yhteydessä hirret sahattiin metrin pätkiksi. Poikien oli tarkoitus vetää nämä metrin pölkyt vesikelkalla liiteriin, mutta papan nähdessä tämän vetämisen, hän kielsi välittömästi jatkamasta vesikelkan rikkoontumista peläten.

Näinpä pojat rakensivat itse kyseisen reen ja vetivät koko hirsiladon pölkyt niiden avulla omaan liiteriin. Tapio muistaa vetäneensä näillä usein halkoja käyttäen myös rekkaa rekien päällä. Reet ovat edelleen tallessa. ■

Teksti ja kuvat Tapio Sarajärvi

Pikkureki.

Virvelikuume

Kirjoitus sijoittui toiseksi ”Maahenki Oy:n” kalastusaiheisessa kirjoituskilpailussa v. 2013. Kilpailuun osallistui viitisen sataa osanottajaa. Neljänkymmentä kärkeen sijoittunutta on julkaistu kilpailun antologiassa ”Iso siika”.

Onnellinen kalastaja (Kalevi Impiö) Timo-veljensä virvelin kanssa.

Se oli kesä viisikymmentäseitsemän. Muistan vuoden hyvin; sinä vuonna tuli kylään sähköt ja olin kymmenen vuotta. Nahkapuseroinen mies otti veneestä kiiltävän metallisen vavan, jossa oli rulla siimalle. Olin nähnyt semmoisen kuvassa ja tiesin, että siinä se on: heittouistin.

Olin siskon kanssa ongella kotijärveni Saunajärven hakomurrolla, veteen upotetuista kuusenkarahkoista tehty kalapaikka. Siihen aikaan ongittiin paljon. Joskus saattoi hakomurrolle kokoontua useita veneitä yhtä aikaa. Monet kesän kauniit tuokiot kuluivat näin naapureiden kanssa seurustellessa. Vanhantalon Pauli souteli myös ongelle samaan paikkaan. Mukana näkyi olevan tuntematon nahkapuseroinen mies.

Pauli kiinnitti veneensä samaan pohjaan upotettuun seipääseen kuin mekin, tuli aivan viereen. Katsoin ihmeissäni heittouistinta. Metallinen vapa kiilteli, ja vesi tippui vaparenkaasta kelatessa, kädensijat näyttivät olevan korkkia niin kuin suksisauvassa, ja kädensijan alapuolella oleva sormituki näytti liipaisimelta. Heittorullan siimanohjain liikkui ihmeellisesti edestakaisin ja jakoi siiman tasaisesti. Näin aivan vierestä, että rullan päässä luki ”Regort 1800D”. Varmaan on rikas mies, kun tuommoisen on pystynyt hankkimaan, ajattelin. Pauli sanoi heittouistinta virveliksi. Oma onkiminen melkein unohtui virvelimiestä seuratessa. Soutu-uistelu oli minulle jo tuttua. Olin setä Matin neuvojen mukaan tehnyt puisen kelan, ja sain jokusen uistimen. Kun siiman laittoi soutaessa suupieleen, tunsi heti, jos kala tarttui. Virvelin näkemisen jälkeen onkiminen ja uistelukin tuntuivat vanhanaikaiselta.

Virveli pyöri mielessä eikä jättänyt rauhaan. Aloin suunnitella omatekoista, kun tiesi luontojani, etten mitenkään voisi semmoista rikkaiden vehjettä saada. Rulla eli kela, niin kuin jo tiesin, oli vaikein. Katselin ja mietiskelin miten sen voisi tehdä. Pieni tyhjä rautamaalipurkki oli suunnilleen kelan kokoinen. Leikkasin sen puukolla kyljestä auki molemmin puolin ja toisen puolen kylkipellin taivutin jalaksi. Karhulankarulla tyhjeni, kun punoin siitä kaksinkertaisen siiman. Tyhjästä rullasta, tavallista lankarullaa isommasta, tuli puola, johon syntyi paksusta rautalangasta syakseli pohjan ja kannen läpi tehtyihin reikiin. Tekele muistutti oikeaa kelaa. Vapa syntyi helpommin: sopivan kokoiseen onkivapaan tein hakaneulasta taivutetut vaparenkaat ja kiinnitin mustalla eristysnauhalla. Koeheitot tuottivat pettymyksen. Uistin ei lentänyt muutamaa metriä enempää, puola ei ollut tarpeeksi herkkä. Mistä löytyisi herkemmin pyörivä rulla?

Saatavilla oleva valikoima näytti niukalta, mutta vanhaisä, joka toimi kyläkunnan asiamiehenä ja kirjoitteli käsin kauppakirjat, perunkirjat ja muut tarpeelliset, oli ostanut käytetyn kirjoituskoneen, jotta me lastenlapset oppisimme jo varhain konekirjoitusta. Kirjoituskoneessa oli nauharulla, se muistutti Rööterin kuvastossa näkemääni lohen kalastajien kelaa. Vaihdoin vanhan nauhan tilalle varanauhan, ja näin sain tyhjän nauharullan. Rullan keskellä oli sopiva reikä, josta sen sai ruuvilla kiinni vapaan, reunalla olevaan reikään saattoi kiinnittää pienen ruuvin kammeksi. Tämä malli toimikin sen verran, että sillä sai jotenkuten heiteltyä uistinta. Ei se ollut lähellekään oikean veroinen, ja niinpä sitä ei tullut käytettyä kokeiluja enempää. Haave virvelistä häipyi näkymättömiin.

Helmikuisena päivänä tulin koulusta. Repun laitoin naulaan pirtin oven lähelle ja otin maitopullon repuntaskusta. Vanhaisä pauloitti verkkoa. Verkon toinen paula oli kiinnitetty T- kirjaimen muotoiseen telineeseen, ja pauloitettava osa lepäsi polvilla. Lattialla verkon alla oleva sanomalehti heijasti lisävaloa tarkkaan työhön. Paulat, liinat ja värit vanhaisä tilasi ”Rööteriltä”, josta tulikin hinnasto joka talvi. Yläpaulaan vanhaisä teki käpryt tuohesta kuumentamalla; alapaulaan hän laittoi vanhasta verkosta kivekset, jossa tuohipussiin laitettu pieni kivi toimi painona. Lyijypaulaa vanhaisä tuskaili verkolla ollessa, koska se sotkeentui helposti verkonsilmiin.

Eilen illalla posti oli tuonut tämän vuoden hinnaston kalastustarvike liike Schröderiltä, se oli pöydällä. Vanhaisä lienee selannut sitä verkonpauloittamisen välissä. Hinnasto oli ohut vihkonen mutta sisälsi kuitenkin paljon kalastamiseen liittyvää: verkkoja, liinoja, pauloja, rysiä, koukkuja, vapoja ja keloja. Kansikuvan verkkoa nostavan kalastajan taustalla aaltoili meri. Kalastajalla näytti olevan päällä öljykangastakki. Samanlaisen vanhaisä tilasi viimetalvena itselleen. Selasin luettelon uistelutarvikkeiden kohdalle. Heittouisteluvälineet: Mitchell- haspeleita. Ihmeellinen vekotin, kela alaspäin ja edessä on kummallinen sanka. Mitenkähän tuota käytetään? Se on varmaan merikalastajien vehkeitä? Avokeloja: Record Ambassadeur. Ovatpa ne kalliita, pitää olla melkoinen herra, joka tuommoisen ostaa. Käänsin sivua: ohoh, Recorteissa on halvempiakin! Tuo viimeisenä oleva

Abu Recort 1500: eloksoidut päädyt, alumiininen puola ja kitkajarru. Halvin hinnaston keloista, hinta on vähän alle 3000 markkaa. Jäin tuijottamaan kuvaa, ja tuntui kuin poskia kuumottaisi, näkyiköhän se päällepäinkin? Tuo ei ole mahdottoman kallis, saisiko sen käpyrahoilla? Virvelihaave heräsi uudelleen; se muuttui haluksi ja tavoitteeksi.

Osuuskauppa osti männyn käpyjä. Olin jo vienyt pienen erän ja tiesin hinnan, ja käpyjen poimimisesta oli kokemusta. Lähellä ei ollut savottatöitä, joten kävyn poiminnassa piti turvautua pystypuihin. ”Matinpäivän suvi” teki ”metän puhistuksen” , ja käpysavotta saattoi alkaa. Pienensin manillasäkin pussiksi, jota saatto pitää kaulassa. Rautalanka vanne piti säkinsuuta auki, kävyt oli helppo pudottaa pussiin oksilla kurkotellessa. Lähellä kotia olevissa pellonreunan oksaisissa rantamännyissä oli paljon käpyjä. Aloitin keräämisen niistä, ja monet kevättalven illat kiikuin niissä puissa. Maaliskuun muuttovarikset pakenivat raakkuen niiden paikalle latvukseen tullutta olentoa. Rantamäntyjen tyhjennettyä siirryin Suonsaareen. Siellä olevissa puissa näkyi paljon käpyjä, mutta alaoksille ei ylettynyt maasta, vaikka lunta olikin metrin verran. Vastikään lukemassani ” Pertsa ja Kilu ” -kirjassa pojat tekivät apulaitteen puuhun kiipeämiseen. Poikien mallin mukaan tein metrin pituiseen jäykkään rautalankaan päihin kengän mentävät silmukat, ja rautalanka tuli silmukoilla kiinni toiseen. Puu jäi rautalakojen puristiukseen ylöspäin ponnistaessa ja käsillä puuta puristaen, saattoi jaloilla vetää löystyvää lankaa ylöspäin. Niin pätkä pätkältä latvus lähestyi. Ei se läheskään vastannut pylväskenkiä, joilla sähkömiehet kiipesivät pylvääseen, mutta jotenkuten kevyt poikanen rimpuili käpyjen luokse.

Viikko viikolta päivät pitenivät, ja männyn latvassa tuntui kevät. Monet säkit olin jo kauppaan kuljettanut puisella kelkalla, sillä hevonen oli savotassa ja isä asui viikot kämpällä. Rahat tallensin siskon tekemään kankaiseen lompakkoon. Siskot ihmettelivät, kun en ostanut käpyrahoilla karkkia enkä keksipaketteja, kuten edellisenä talvena. Pidin haaveeni omana tietona, virveli tuntui olevan jo käden ulottuvilla niin kuin kävyt. Viimeisenä käpyjenostopäivänä päivänä laskin rahat ja hinnastosta tarkistin vielä kelan, siiman ja vavan hinnat, vaikka olin jo moneen kertaan ne katsellut ja verrannut kertyvään rahaan. Raha riitti kelaan ja siimaan mutta ei vapaan. Ne ovat pääasia, jonkinlaisen vavan teen kotikonstein, siitä oli jo kokemusta. Ja sitten kirjoituskoneen äärelle ja tilauskirje Schröderille: ”Tilaan 1 kpl Abu Record 1500 kelan ja Abulon siima 0,35 mm 1 rulla. Nimi ja osoite.” Hiihdin heti vajaan kilometrin postiin jättämään kirjettä. Postista palattuani kerroin kotiväelle käpyrahojen käytöstä. Vanhin sisko kommentoi, että arvasi käpypohatalla olevan joku erikoisempi tavara mielessä tuossa rahan keräämisessä.

Kevät eteni, rantatörmät jo sulivat lumesta. Olin täyttänyt jo yksitoista. Vanhaisä laittoi rannassa pyykkipadan tulelle. Verkkojen värjäys edelsi kalastuskauden alkamista. Uusi pauloitettu verkko tuli samaan pataan vanhojen haalistuneiden kanssa. Vuosikymmenien kokemuksella vakioväriksi oli tullut tumma harmaan sininen, vaikka silloin tällöin oli vielä muitakin värikokeiluja.Tervailimme venettä väripadan hautuessa. Sula rantapore ja uveavannot järvellä näyttivät, että jäälle ei enää ollut menemistä. Tervan ja savun tuoksu sekoittui keväisen metsän ja sulavan rannan tuoksuun. Pohjoiseen muuttavat merilinnut laskeutuivat Salamenniskan vielä pieneen sulaan. Oli kevät. Saunajärveen, kotijärveeni, laskee Rytijoki. Heti jokisuusta lähtee Salamijoki Impiönjärveen. Tähän Salamenniskan sulaan laitettiin verkot heti, kun se avautui riittävästi. Sulaan tuli monen talon verkkoja, joskus niitä tuli vierivierееn. Kalaa riitti silti kaikille.

Tällaisen verkonlaskupäivän iltana tuli postin mukana ilmoitus postiennakkopaketista. Otin rahat mukaan, ja koulusta tullessa lunastin paketin. Vapa oli jo valmiina, viimekesäisen mallin mukaan tehty. Paketista löytyi siimarulla ja kelalaatikko. Avasin kelalaatikon. Ohjevihkonen ja kuminen harjoituspaino olivat päällimmäisenä. Varovasti nostin itse kelan silmien eteen. Vaalean vihreät päädyt hiukan kuvioidut, kaksipuolisessa kammessa oli vaaleanruskeat luuta muistuttavat nupit, ja vasemmassa päädyssä kitkajarrun nuppi. Pyöritin kampea ja ihmettelin miten siimanohjain osaa palata aina puolelta toiselle. Kiinnitin kelan vapaan pyöränkumista leikkaamillani kumilenkeillä. Aloitin heittoharjoitukset. Käyttöohje neuvoi heittojarrun säädön: ” Jätä siimaa n. 0,5 m ulos ja heilauta vapaa, uistimen tulee tällöin itsestään laskeutua 0,5–1 m”. Viimekesäinen kirjoituskonerullan kanssa harjoittelussa olin jo oppinut peukalon käyttämisen puolan jarruttamiseen. Kokonaan ilman siimasotkuja ei harjoittelu kuitenkaan sujunut.

Koulun päättäjäispäivänä suvivirsi kaikui avoimista ikkunoista ensimmäiseen lämpimään kesäpäivään. Aurinko paistoi, illaksi voi tehdä jo uuden vastan, vaikka lehti ei vielä ollutkaan täysi. Koulutieni kulki Salamijoen yli. Päättäjäisistä palatessa pysähdyin Salamensillalle. Tulva oli laskenut, mutta vesi virtasi vielä keväisellä voimalla sillan tummaan varjoon. Se näytti lupaavalta kesäloman alun ja ensimmäisen kesäpäivän tunnelmassa. Päätin, että tähän palaan virvelin kanssa heti, kun olen vienyt todistuksen kotiin. Laskeuduin sillan viereen heittelemään. Uistimena jo soutu-uistelussa käyttämäni professori. Hetken päästä pyöräilevä mies pysähtyi sillalle katselemaan.

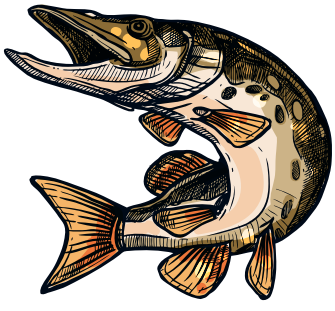
- Olet ostanut heittouistimen, Pitkänpalon Heikki sanoi.

- Joo, käpyrahoilla.

- Heittouistin on hyvä kalastamaan, kun veteen putoava uistin herättää kalan huomioin, Heikki sanoi. Hän läksi jatkamaan matkaa kaupalle päin. Kuin vastaukseksi tunsin kelatessa rajun nykäyksen. Kelassa ei ollut vapaaksi kytkettävää puolaa, vaan kampi pyöri aina puolan mukana. Pelkäsin siiman katkeamista, joten löysäsin kammen irti ja kiristin kitkajarrua. Vapaa täytyi varoa, se taipui kestämisensä rajoilla. Kohta saatoin vetää kalaa vavalla lähemmäksi ja kelata sitten löysät pois. Se oli iso hauki eikä minulla ollut haavia eikä nostokoukkua. Sain vedettyä kalan tien sivuojaan ja siitä nykäistyksi kuiville. Syöksyin kiinni kiduksiin, hauki sätki voimakkaasti. Sain käteeni katkenneen aurausviitan kappaleen ja löin haukea niskaan. Syvällä suussa olevan uistimen nirhasin irti linkkarilla.

En malttanut jatkaa kalastamista, vaan ripustin parikiloisen hauenpyörän ohjaustankoon ja läksin kotia kohti. Tienvieren rämeellä hilla kukki lupaavasti. Hillarahoilla ostan oikean vavan. ■

Timo Impiö

Toini Tuiremon haastatteluja

Kalle Impiö, s. 1912 kertomana. Haastattelu v. 1968

Heinäaikana ”ruukattiin” Impiössä aterioida seuraavasti: “Luonnonniityllä ollessa noustiin klo 5.00 ja kahvit otettiin ensin. Kahdeksalta oli ohraryynipuuro voisilmän kanssa. Se oli eine. Kello yhden välillä oli puolinen, silloin oli piimää, suolakalaa ja leipää ilman voita. Kello kuusi oli illanmooli. Silloin annettiin voileipää, piimää ja suolakalaa. Kello 8.00 annettiin iltanen. Se oli aina kuivalihavelli, leipä sekä piimä. Ennen oli lihhaa kauhiasti. Tappoivat lehmiä, lampaita sekä poroja. Lihhaa ei pihistelty, joka ei tykänny kalasta, sai syyvä kuivaalihhaa“

Kertojan kotoa käytiin useilla syvänmaan niityillä heinässä.

“Nuorunganojalle oli 20 km matka. Kun aamulla syötiin klo 8, lähdettiin sinne. Ensin mentiin jalan Saariharjulle 5km, siitä Viinikkaan veneellä 5 km ja siitä vielä 3 km Kelankylään päin, ja siitä jalan Nuorungalle. Olivat perillä iltapäivällä neljän maissa. Heti ruvettiin heinään. Piti tehä ahneesti, että viikossa selvisi sieltä. Kello yhteentoista oltiin niityllä. Jos tuli vesisade ja tulva, niin piti lähteä pois ja tulla uuvestaan. Yhtenä kesänä piti käydä 3 kertaa. Nuorunganojan varressa oli kaitasta jokivartta. Heitä oli henkeä, kolme vikatemiestä ja kaksi naista haravoimassa.”

“Olivat yhtenä talona kaikki ja Vanhassa talossa asuivat, toisista taloista (Kotiniemi ja Mursunaho) ei ollut tietoakaan. Talon pinta-ala oli siihen aikaan yli 600 hehtaaria. Viljelykset oli pienet, noin 5 hehtaaria. Väki oli suurimmillaan, kun viisi veljestä asui samassa talossa. Yksi veli oli Amerikassa. Heinänteossa oli kaksi vierasta miestä ja kaksi naista haravamiessä. Luonnonniittyjä oli raivattu perkaamalla. Kun kelankyläläiset ja impiöläiset vaihto niittyjä, saivat lähempää kumpikin niityt.” Ps. vaihdetulle Impiölammen niitylle oli Nuorungan kohdaltakin vielä laskettava Siuruanjokea kymmenkunta kilometriä alaspäin.

“Kelankyläläiset perkasi impiöläisille niityn Rytilammen niemeen siitä hyvästä. Sitä sanottiin Perkiöksi. Jokia myös tammettiin. Tammi tehtiin semmoseen paikkaan, että kahenpuolen oli korkeat törmät, usein ne tahto olla kumpusia ja ne puristi sen veen. Ne tekivät puusta tammen. Ne tukittiin kahen ja puolen tuuman paksuisilla lankuilla. Korvalliset tehtiin kahen puolen pölökyistä salavamalla ja riivattiin sammaleen kansa, ja turpeita ja kiviä pantiin lautoja vasten painoksi Kuivauslampiista ja Kuivausjärvistä. Ne ite olivat kuivanneet Matalajärven ja Palolammen.” Kertojan isä, Juho, oli ollut silloin poikasena.

“Syvänmaan niittyjä olivat vielä: Kalliolampi, Kallio-oja, Lehto-oja, Lehtosuo, Seiteri, Lehmisuo, Paasonjoki ja Korvalampi. Niihin oli matkaa korkeintaan 10 km. Matalajärvelle oli 7 km ja Seiteriin 12 km.”

“Noin 15 vuotta sitten lopetettiin heinänteko suurelta osalta luonnonniityillä. Kortetta niitettiin syksyllä rehuksi. Kortetta on niitetty vielä kymmenkunta vuotta sitten. Lypsättäjänä ei oo nurmiheinän eelle käypää. Korte on parempi lypsättämään, kuin luonnonheinä.”

“Matalajärvellä olivat kerran niityllä, kun Kotiniemen Kalle (silloin 28 v.) puurohierinmäntyä otti ja nousi puuhun vähän matkaa. Männynkerkkä katkesi ja häneltä katkesi käsi kyynärpäästä. Luu näkyi läpi nahkasta.Vanhaisä laittoi miehen hakemaan Sarakylästä. Sara-Roope oli hyvä jäsenvikkain korjaana. Hän pani luut paikalleen. Käsi kesti sairastaa koko kesän. Kalle oli Reetan kanssa ensimmäistä kesää aviossa silloin.”

Kalliolammen niittykodan “jäämistöä”.

“Ennen heinänteko alettiin myöhemmin ja se loppu myöhemmin. Se alako Jaakon päivänä ja Ellin päivänä lokakuulla loppu. Vanhantalon isäntä oli Jaako ja emäntä Elli. Sanottiin, että heinänteko kestää isänpäivästä äitinpäivään. Kerran Matalajärvellä niitettiin jään päältä ja samalla tuotiin hevosella kottiin.”

“Kerran oltiin Joutenojalla niin myöhään syksyllä, että kaikki kynnöt oli tehty, puitu viljat ja syystyöt lopeteltu. Ja sitte lähettiin niitylle. Oli mahottoman kova pakkanen, että ei tahtonu tareta töissä, haravamiehillä piti olla vanttuut käsissä. Joutenoja oli tekemätä ja ne hoksi, että tehhään se. Siellä ei oltu kun pari kolme päivää. Yötä olivat niittysaunassa, jossa oli uuni niin kuin savusaunassa. Seinässä oli räppänä, josta savu meni pois. Kun savu meni pois, lyötiin räppänä kiinni ja alettiin nukkumaa. Lehmät ei lypsäny näillä heinillä, annettiin viimeksi, jos muut heinät loppu, niin pysy lehmä niillä heinillä hengissä.”

“Miehen päiväpalakka ja voikilo oli sama heinäaikana. Jos perheellinen oli ”jätkänä”, heinämiehenä ja hänellä oli iso perhe. Oli sama, kun anto kilon voita päiväpalkasta.”

“Kylvöheinää viljeltiin Impiössä jo noin 100 vuotta sitten, mutta enemmälti noin 20 vuotta sitten. Vanhaisä neuvo, jos heinänsiemen loppuu, niin pitää kerätä lavon pohjalta. Ensi kerran ostivat heinänsiementä Pudasjärveltä, vanhaisä osti. Joskus kasvattivat ite nurmia, juvuttivat, kuivattivat riihessä, puivat ja kylvettiin omilla siemenillä.Siipi oli jatkona vikatteessa, kun soita ja järviä niitettiin. Haravanvarret tehtiin kuusesta, lapa koivusta, ja ne oli aina käyriä. Haravanvarsi oli suora, mutta lavan puolesta vähän leviämpi. Veivarilla ne väänti pikku reiän lapaan ja ”polttamalla” isonti sitä. Piihin tehtiin kanta, se pyöritettiin tervassa ja pyörittämällä tungettiin lapaan. Pihlajapuiset piit piti kuivattaa uunilla ja pysy sitte kiinni.”

“Palolammella ja Matalajärvellä on käytetty suksia ”lotakoita”. Ne oli toista metriä pitkät, kärki kummassakin päässä. Sai käyttää kummin päin halusi. Vihtamäystimet olivat keskellä, läpi suksen laitettu.” ■

Teksti: Ranuan kirjaston kokoelmat

Uutisia Ranualta

(Kari Kuhan arkistosta)

19.10.1928 Kaiku no 244

Heikko jää vie jatkuvasti nuorta väkeä ahtolaan.

Luistelumatkoilla useita hukkumistapauksia.

Ranuan Simojärvellä hukkui keskiviikkona 2 henkeä.

Keskiviikko-iltana tapahtui Ranuan Simojärvellä surullinen hukkumistapaus, jonka seuraamuksena oli kahden nuoren ihmisen hengenmenetys. Tapauksesta on Kaiku saanut seuraavat tiedot:

Mainittuna iltana klo 6 tienoissa oli Raunuan Simojärvellä Lauri Sarajärven poika Ville Sarajärvi lähtenyt yhdessä naapuritorpan Matti Pernun tyttären Anni Pernun kanssa luistelemaan erääseen Simojärven lahteen, jota nimitetään Kultukan salmeksi. Jonkun aikaa rinnakkain luisteltuaan olivat he joutuneet suoraan aventoon vajoten pohjaan.

Tapauksen oli huomannut vastakkaisella suunnalla luistellut Evert Niemelä. Hän oli kullut heidän parkaisevan ja samalla nähnyt putoavan avantoon sekä häviävän saman tien jään alle. Niemelä oli heti luistellen kiirehtinyt rantaan, hankkien läheisestä torpasta apuväkeä sekä ottanut veneen, jonka kanssa kiirehti onnettomuuspaikalle. Pelastustyössä oli mukana m.m. Ville Saarilahden isä ja veli. Hukkuneet saatiin ylös vajaan tunnin kuluttua, minkä jälkeen heidät kuljetettiin Sarajärven torppaan, jossa heitä koetettiin virvoittaa. Virvoitusta jatkettiin läpi yön ja eilenkin aina iltapäivään saakka, mutta hartaista ja tarmokkaista yrityksistä huolimatta ei kumpaiseenkaan saatu enää elämää palautumaan.

Ville Saarilahti oli 19-vuotias ja Anni Pernu samanikäinen.

Nimekkeet / Liitto / 08.01.1916 Liitto no 2

† † †

Surulla ilmoitamme, että Jumala kutsui luoksensa

Rakkaat lapsemme

HEIKIN

joulukuun 24 p:nä 1915, 7 vuoden, 2 kuukauden ja 15 vuorokauden vanhana ja

AUKUSTIN

joulukuun 19 p:nä 1916, 4 vuoden, 11 kuukauden ja 25 vuorokauden vanhana, jotka ankaran taudin murtamana rauhallisesti nukkuivat kuolonunneen Pudasjärven pitäjän Simojärven kylässä. katkeraksi kaipaukseksi meille sekä yhdelle veljelle, isosidille, 2 isoselle, sekä lukuisalle sukulais- ja tuttavajoukolle.

Hilda ja Juho Impiö

Sekä

Tyttäremme

HILJAN

joka ankaran taudin murtamana rauhallisesti vaipui kuolonunneen joulukuun 15 p:nä 1915, 7 kuukauden ja 29 vuorokauden vanhana, katkeraksi kaipaukseksi meille ja isosidille, 2 isoisälle ja lukuisille muille sukulaisille ja tuttaville.

Alma ja Jaako Impiö.

Siellä ovat he nyt tallella luona Herran. Suo Jeesus että mekin saamme kerran myös sinne tulla ja heidän kuulla veisaavan voitonvirttä sulosuulla

25.07.1915 Kaiku no 169

— **Wesilaitokset.** Talolliset Juho Impiö, Antti Sääskilahti ja Matti Törrö ovat läänin kuvernööriltä saaneet luvan wesilaitoksen perustamiseen Pudasjärwen pitäjän Simojärwen kyläss̈ä olewaan Penämöjoen Suukoskeen.

09.09.1904 Kaiku no 104

Kuulutus.

Sittenkuin Keisarillinen Suomen Senaatti päätöksellä Lokakuun 20 päivältä 1903 on myöntänyt Pudasjärven seurakunnan Simojärven kyläkunnalle oikeuden pakkolunastuksella hankkia itselleen 200 vanhaa neliösyltä maata heidän Sääskilahden talon maalla N:o 3 sanotussa kyläss̈ä ja Simojärven rannalla sijaitsevan hautausmaan laajentamiseksi ja Simojärven kyläkunta sen johdosta täällä on anonut, että tuo pakkoluovutus toimeenpantaisiin, sekä liittänyt Sääskilahden talon omistajan, talollisen Juho Heikki Sääskilahden kanssa Heinäkuun 2 päivänä 1904 tehdyn sopimuskirjan, osoittava että Juho Heikki Sääskilahti on kyläkunnalle myynyt tätä tarkoitusta varten tarvittavan maa-alan 30 mk. hinnalla, kuin myös polyteknikko Kalle Nurmelan toimittamassa tuon maa-alan paalutuksessa laatiman kartan ja selityksen sekä muut tarpeelliset kirjat, saan minä, säännön nojalla Heinäkuun 14 päivänä 1898 annetun armollisen pakkolunastuslain 24 §:ssä, täten kehoittaa niitä, joilla ehkä on jotakin estettä sopimusta vastaan tahi korvausvaatimusta tehtävänä, tänne jättämään kirjalliset muistutuksensa kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä lukien, kun tämä kuulutus on kolmas kerta maamme virallisissa sanomalehdissä julkaistu, uhalla että sopimus muuten vahvistetaan. Oulun lääninkansliassa, Syyskuun 1 päivänä 1904.

Otto Savander.

Nimekkeet / Kaiku / 10.11.1927 Kaiku no 260

Kirje Ranualta.

Talvi tekee tuloaan tännekin Simojärven salomaihin. Lunta onkin jo rekikeliksi ja lisää sataa. Täällä alkaa pian Kemi-yhtiön tukinajo, sillä useat talollisista ovat myyneet metsiään Kemiyhtiölle. Työ muuten on käynnissä sillä tavalla, että tammia tehdään järviin ja kiviä ovat ampuneet joista. Hakkuut sen takia nyt on vielä alottamatta, kun ennen sataneen lumen vahvuuden takia ovat jääneet järviin heikot jäät, että ei voi kaikin paikoin ajaa hevosella. Myöskään ei soilla ole routaa, joten kulkijat valittavat, että ei pääse kulkemaan jalkamieskään sitä vähemmin hevosella. Olen kuullut valituksia siitä, että eläinten ruuastakin on joillakin puute. Heinät ovat kaukana ja soilla, niin että niiden saanti on aivan hankalaa. Saa nyt nähdä, vieläkö tulee lauhaa, että tämä lumi sulaisi pois ja sitten kun tulisi pakkanen tulisi hyvä pohja soille ja kestävät jäät järviin.

Tämän yhteydessä saan mainita, että tännekin Simojärven kylään on vedetty valtion puhelinjohto Ranuan kirkonkylän keskuksesta Saarelan talon kautta aina Impiön taloihin asti, joka on nyt erittäin suuri uutuus meikäläisille, jotka olemme aina olleet peitettyinä tänne salon sydänmaahan, eristettyinä muusta maailmasta. Sanomlehdet ovat olleet ainoat jotka meitä täällä ovat muuhun maailmaan yhdistäneet.

—i r—la.

PALVELEVA AUTOPESULA
FixStop
KIVISYDÄN

Kiinteistön
sähköistää
www.terawatt.fi

TeraWatt

Preanta oy
Tekstiilimerkkaukset
Tarrat
Tulosteet

IMPIÖN SUKU ry

Tutustu!

Nettisivut:
www.impionsukury.

Skannaa!

Liity ryhmään!

Facebook:
Impiön suku ry

Kuva: Tarja Impiö

Impiön suku ry:llä

ON MYYNNISSÄ

sukukoru ja myyntiin
on tulossa lippalakkeja

Sukukorutilaukset:
tilaus@taigakoru.fi

Lippalakkitilaukset:
myynti@preanta.fi